

ጽንሰታ ለማርያም

፩ ዘጸጌ 2003 ዓ.ም.
(፯ ታሕሣሥ 2010)

መዝሙር፡ ጸገዩ ወይን ወፈርዮ ሮምን...
ንባባት፡ ኤፌ 1፡3-12 ዘፍጥ 3፡9-20
ግ.ሐ. 11፡12-15 ሉቃስ 1፡26-38

ሰብከት፡

ዓጸደ ወይን አፍለስከ እምግብጽ፡ ሰደድከ አሕዛብ ወተክልከ ክያሃ ወዴሕከ ፍኖተ ቅድሚያ።

አብ ዋዜማ ናይ ጽንሰታ ለማርያም “ለልዩ በእደዩ ለሐኩዋ ለድንግል እንተ እምኔሃ ተሰባእኩ ይቤ እግዚአብሔር መንበሩ ዘኪሩቤል ዘኢዮር ማኅድሩ ዘይትነገር ቃል ኅደረ ኃዕሌሃ”።

መንበሩ አብ ኪሩቤል ማኅድሩ አብ ኢዮር ዝኾነ እግዚአብሔር ባዕለይ ብኢደይ ንድንግል ፈጠርክዎ፤ ክንገር ዘይክአል ቃል አብአ ሓደረ፤ እናበለ ሕርየት ማርያም ካብ መጀመርያ ብእግዚአብሔር ከም ዝኾነንን ኩሉ ናታ ዘበለ ምስቲ ዘወለደቶ ክርስቶስ ተተሓሒዞ ከምዝኾይድ ይነግረና። ኩሉ እምነትና አብ ማርያም ካብ ክርስቶስ ፈሊና ክንገርእዮ አይክአልን እዩ፤ ኩሉ ናታ ዘበለ ምስ ወዳ ዝተተሓሓዘ እዩ።

ብዓለ ጽንሰታ ለማርያም ብናይ ሃገርና ስርዓት አብ 6 ነሓስ ይዘከር፤ ሎሚ አብ ወርኒ ጥቅምቲ አብ ዘመነ ጽጌ ክንዝክር ከሎና ንፍሉይ አስተንትኖ መታን ክጥዕመና እዩ። አምላኽ ምስራቅ ምዕራብ ሰመን ደቡብ ጠመተ ግን ከማኹ ክረክብ አይክአልን ዝብል ቅዳሴ ማርያም ናይ ብሓቂ ፍልይቲ ፍጥረት ካብ ዘለዓለም አብ ሓሳብ አምላኽ ዝነበረት። አደ ወዳ ክትከውን ካብ ዘለዓለም እዩ መረጽዎ ሰለዚ አብአ ሓጠአት ክርከብ አይክአልን እዩ። አምላኽ አብ ዘልኦ ሓጢአት ክህሉ አይክአልን እዩ።

አብ ወንጌል ሉቃስ ተምሰሪትና “ሰላም ንአኹ ኦ ማርያም ጸጋ ዝመልአኪ እግዚአብሔር ምስኹ እዩ እንካብ ኩለን አንስቲ ዝተባረኽኪ ኢኹ ናይ ከርስኹ ፍረ ኸአ ዝተባረኽ እዩ” እናበልና አብ ጸሎታትና አብ ኩሉ ክብሪ ማርያም እና ገለጸና ልመናና ብአአ ነቕርብ። አብ ታሪኽ ክርስትናና አብ ኩሉ ነዚ ጸሎት ንድግሞ አብ ውዳሴ ማርያም አብ ቅዳሴና አብ ናይ ፍልሰታ ምህልላና አብ ሰዓታት አብ ብዙሕ ንደግሞ ምኽንያቱ ኸአ ማርያም ብአምላኽ ዝተሓርየት አደ አምላኽ ሰለ ዝኾነት በቲ መልአኽ ዝደረሰ ጸሎት ንልምና። “ኦድንግል ጸጋ ዝመልአኪ ብምንታይን ምስ እንታይ ከምስልኪ” እንበለ ጎሰዓ ቅዳሴ ናይ ማርያም ብሉጽነት ይገልጽ። “ኦ ማርያም ድንግል ንሰኹ ብናይ ሣጋ ርሥሓት ዘይተጸነሰኪ እንታይ ድኡ ብንጹህ ርክብ ያቁምን ሓናን ዝተወልድኪ” ዝብል ናይ ማርያም ጽንሰት ካብ ጥንት ክርስትና ርዳኦ ከምዝነበረ ይገልጽ።

ብ 8 ታሕሣሥ 1854 ፕሮስ ሿ ካብ አቡናትን ምእመናን ዝቐረቦም ሓሳብ ብምስማዕን “ማርያም ካብ መጀምርያ ጽንሰታ ብዘይ ሓጢአት ተጸኒሳ” ዝብል ዓምዲ እምነትና ከምዝኾነ ብዕለ አዊጃም። ንሳ አደ አምላኽ ሰለ ዝኾነት አምላኽ ብናቱ መገዲ ካብ ሓጢአት ነጻ ከም እትኸውን ገርዖ። ሰለምንታይ ድሒራ ቤተክርስቲያን ነዚ አዊጃ ንዝብል ሕቶ ፕሮስ ሿ ከም ዝብልዎ መጀምርያ ካብ ጥንቲ እምነት ቤተክርስቲያን እዩ ነሩ ከምኡ አብ ማርያም ዘሎና ፍቕሪ ክንገልጽ እዩ ይብሉ። ቅድሚያ ምእዋጁ መንበሪ ጴጥሮስ ንዘመናት ርኢቶ አቡናትን ምእመናን ነዚ

ብዘምልከት ትሓትት ነራ ብኹሉ ቅቡል ምዃኑ ዝገልጽ መልሲ ምስ መጻን ምቹእ ግዚኡ ምስ በጽሔ ተአዊጁ ከምቲ ንሰጥሮስ ዝተበህለ ናይ ማርያም አደነት አምላኽ ምስ ከሓደ ቤተክርስቲያን ብአዋጅ አደ አምላኽ ዝበለታ ሎጊ ኸአ ነዚ እያ እትደግም ዘላ። ቤተክርስቲያን ብመንፈስ ቅዱስ ተመራሓ ንእምነትና ዝርኢ ክትነግረና ሰላጣና እዩ። ጽንሰታ ብዕለ ክዝከር ዝጀመረ ኡብ 6~7 ክፍለዘመን ኡብ ምስራቕ እዩ ቀጺሉ ኡብ ኤሮጳ ብናፖሊ ኡቢሉ ተአታቲዩ። ቅ. አንሰልሞ ዝተባህለ እቲ ዘርኢ ሓጢአት ክሕዝ አይክእልን እዩ አእምሮ (will) ጥራሕ ምኽንያት ንሓጢአት ክኸውን ይኸእል። መንፈስ ቅዱስ ካብ መጀምርያ ጽንሰት ማርያም ነሩ። መንፈስ ቅዱስ ኡብ ዘለዎ ሓጢአት የለን ኡብኡ ካብ ሓጢአት ነጻነት አሎ።

ኡብ ታሪኽ ቤተክርስቲያን ከም ብዓል ቅዱስ አጎስጢኖስ፣ ቅ.ቶማስ ብዓል አኩኖ፣ ቅ. በርናርዶስ ...ናይ ማርያም ጽንሰት ክቅበልዎ አይርከቡን፣ ብኸልተ ምኽንያት

1. ማርያም ብዘይሓጢአት ደወሊዳ እንተ ኾነት ነቲ ክርስቶስ ንኹሎም ደቂ ሰብ መድሓኒ እዩ ዝብል ይጻረር።
2. ናይ አሪስቶታል ትምሕርቲ ነፍሲ ድሕሪ ክልተ ሶምን ናይ ድቂ እያ ኡብ ሕይወት ወድሰብ እትጅምር ዝብል ትምህርቲ ይቅበሉ ሰለ ዝነበሩ። ከም ርድኢት ቀዳሞት አበው ናይ ማርያም ካብ ሓጢአት አዳም ነጻ ምዃን ድሕሪ (animation) ድቂ ድሕሪ ምጅማሩ እዩ።

ነዚ ንምግልጽ ዝተፈላለዩ ተሎጋዊ ትምህርቲ ተዋሂቡ ሓደ ካብቲ ቅቡል ትምህርቲ ብዛዕባ ጸጋ ድሕነት ክንሓስብ ከሎና ክልተ ነገር ክንርኢ አሎና፣ ተኸላኻሊ ጸጋን (prevenient grace)፣ዝሕድስ ጸጋን (restorative grace). ክልተኦም ካብ ፍረ ጸጋ ድሕነት ክርስቶስ አዮም። ንማርያም ብዘርኢ ማርያም ብተኸላኻሊ ጸጋ ማለት አቐዲሙ ዝውሃብ ጸጋ ካብ ሓጢአት ነጻ ክትከውን ዝገብራ ብፍሉይን ዘደንቅን ድሒና፣ ካብ ሓጢአት ነጻ ኮይና ዘይኮነ ኡብ ሓጢአት ከም ዘይትአቲ ኮይና፣ ተዓቂባ። ንሓደ ኡብ ሓጢአት ወዲቐ ካብ ምገጽሑ ኡብ ሓጢአት ከም ዘይወድቅ ምግባሩ ይበልጽ። እምብኣር ክርስቶስ ንብዙሓት ነፍሳት ጸጋን ክብርን ሂቡ እንተኾይኑ፣ እሞ ክርስቶስ ናይ እዚ ኹሉ መንጎኛ እንተኾይኑ ከመይ ገሩ ንማርያም ካብ ሓጢአት ካብ መጀምርያ ነጻ ምግባራ የጸግሞ፣ ሰለዚ ናይ ማርያም ካብ ሓጢአት ነጻ ምዃን ነቲ ንላ እትጻወቶ ተራ ከም ቅድመ ኩነት ክርኦ አልኦ። ክርስቶስ ፍጹም መንጎኛን ፍጹም መድሓንን እዩ ሰለዚ ነዲኡ ካብ ዝኾነ ሓጢአት ነጻ ክገብራ እቲ ዝበለጸ ነገር እዩ። እዚ ርድኢት እዚ ኡብቲ ቀንዲ ርድኢት ማለት ናይ ማርያም ነፍሲ ካብቲ መጀምርያ ካልኢት ምፍጣራን ካብቲ መጀመርያ ካልኢት ምስ ሥጋ ምሕዋሳን ብፍሉይ ጸጋን ግንቦት አምላኽን፣ ብመንጽር ናይ ክርስቶስ ጸጋ ብምርኣይን ካብ ኩሉ ሳዕቤናት ናይ አቦና አዳም ሓጢአት ነጻ ኮይና ዝብል መደምደምታ ኡብኢሑ። ነዚ መሰረት ገርና ማርያም ካብ ዝኾነ ሓጢአት ማለት ሓጢአት ከግብራ ዘኸእል ነገር ነጻ ኮይና። መልአኽ ካብ ኩለን አንስቲ ዝተባረኸዚ ኢኺ (ሉቃ 1:42) ክብላ እንከሎ መሰረት ናይ ኩሉ ኩነታ እዩ ማለት ሕይወታ ኩሉ ተግባራታ ካብ ውድቀት ሓጢአት ነጻ እዩ። ናይ ማርያም እንታይነት መሰረት ናይ ኩሉ ተግባራታ እዩ ናታ እንታይነት ከአ ካብ ኩለን አንስቲ ዝተባረኸት ምዃንን ምልአት ጸጋ ምኻንን እዩ። እዚ ሓፈሻዊ ርድኢት ክኸውን እንከሎ ኡብ ገለ አገላልጻ ናይ አበው ፍልይ ይብል ንኡብነት ቅ. ዮሐንስ አፈወርቅ ማርያም ዝኾነ ሓጢአት አይገበረትን ብወዳ ተማሂራ ሰለዚ ኡብ እምነታ በብግዚኡ ዓብያ ይብል። ቅ. ቄርሎስ ብዓል እስክንድርያ ማርያም ኡብ ትሕቲ መስቀል እንከላ ጥርጣሬን ተሰፋ ቁርጻትን ነርዋ ዝብል ርድኢት ነርዋ፣ እዚኦምን ካልኦትን ዝበልዎ ግን ናይ እታ ሓዋርያዊት ቤተክርስቲያን ርድኢት አይኮነን ግላዊ ናታቶም መግለጺ እዩ።

ኡብ ሉቃስ 2:48-49 ዘሎ ማርያም ንኢየሱስ ሰለ ምንታይ ንአይን ነቦኻ አሻቕልካና ምስ በለቶ ሰለ ምንታይ ትደልዩኒ ክብላ እንከሎ ዝተቐየቕየን ንሳኸአ ጠፊኡና ኢላ እምነት ዘጉደለት

ይመስል እንተኾነ ማርያም ስለ ምንታይ ከምዚ ገብርካና ክትብል እንከላ ናታ ስምዒት ከም ወላዲት ዝበለቶ እምበር ናይ ምቕያቕ መንፈስ ዘልኦ ኣይኮነን ከምኡ ኣብ እምነታ ጥርጥር ኣሕዲራ ዝበለቶ ኣይኮነን። ቅዱስ መጽሐፍን ትውፊትን ብምስማዕ ክልቲኦ ናይ ማርያም ዕብዮትን ቅድስናን ይገልጽ። ንሳ ብዘይ ሓጢአት ኣዳም ተጸኒሳ፤ንሳ ኣብ ሕይወታ ዝግበየ ትሕትናን ትዕግስትን ኣብ ዕለታዊ ሕይወታ ኣርእያ (ሉቃስ 1:38'48)። ንሳ ኣብ ጽንኩር እዋን ጅግንነት ዝመልኦ ትዕግስቲ ኣርእያ(2:35' ሮሓ 19:25-27)። ቀጻሊ ትውፊታት ቤተክርስቲያን ንማርያም ቅድስትን ነጻ ካብ ኩሉ ሓጢአትን ካብ ኩሉ ሞራላዊ ድኽመት ነጻ ከምዝኾነት ይነግሩና።

ማርያም ካብ ሓጢአት ኣዳምን ካብ ባዕላ እትገብር ሓጢአትን ጥራሕ ኣይኮነትን ነጻ ኮይና እንታይድኣ ካብ ኩሉ ዝንባሌ ወይ ሃረርታ (concupiscence) ሓጢአት እውን ነጻ ኾይና። ፍትወት ዝንባሌ (Concupiscence) ክብሃል እንከሎ ሰለስተ ዓይነት እዩ፤ 1. ባርነት ንኣካላዊ ስምዒትና ወይ ሕዋሳትና፤ 2. ዘይሰሩዕ ሃረርታ ንምድራዊ ነገራት 3. ኣእምሮ ንዘህቦ ነጻግካ ብናይ ግላዊ ስምዒት ውሳኔ ገርካ ምምራሕ። (1ዮሐ. 2:16)። ማርያም ካብዚ ባህርያት ናይ ኣቦና ኣዳም ሓጢአት ነጻ ኮይና እያ ተፈጠራ። ማርያም እምብኣር ካብ ዝኾነ ዝንባሌ፤ ሃረርታ ሓጢአት ነጻ ዝኾነት እያ።

ንሕና ካብ ኣቦና ኣዳም ኃጢአት ወሪሶና ናይ ኩሉ ዝንባሌታትና ድኽመታትና ባዕበኑ ተቐቢልና ኢና። መንፈስና ሕልናና ደኺሙ ኣእምሮና ጸልጢቲ፤ ድለታትና ካብ መስመሩ ወጺኡ፤ ነዚ ሒዘና ንውለድ ማርያም ግን ካብዚ ነጻ ኮይና ተወለዳ። ብዘይ ኢየሱስን ማርያምን ኩልና ብሓጢአት ተበኪልና ንውለድ።

ኣብ ሓጢአት ተኣሊኹ ዝውለደ ሰብ ነጻ ክኸውን ኣብ ክርስቶስ ብምእማንን ብጸጋ ጥምቀት ኣቢሉ ሓራ ክኸውን ይኽእል። ገለ ሰባት እውን ኣምላኽ ብናቱ መገዲ ክድሕናም ይኽእል እዩ ምኽንያቱ ኣብ ክእለቱ ክቐየድ ኣይክእልን እዩ ንሱ ብናቱ መገዲ ከድሕን ይኽእል እዩ እንተኾነ እቲ ዝቐለለን ዝበለጸን ብመገዲ ክርስቶስ ክንረኽቦ ከሎና እዩ።

ንሕና ብጥምቀት ኣብ ማሕበር ክርስቶስ ዝእቶና ካብ ሓጢአት ነጻ ዘውጽእ መጋበሪ ድሕነት ኣሎና ምስጢረ ጥምቀት ናይ ኣቦና ሓጢአት ኣጥፊኡ ውሉድ ኣምላኽን ኣባላት ማሕበር ክርስቶስን ሓባራዊ ክህነት ከም እንቐበል ይገብረና። ምስጢረ ንስሓ ኸኣ ድሕሪ ጥምቀት ዝገበርናዮ ሓጢአት የጥፍኣልና ኩሉ ጊዜ ኣብ ዝወዳቕናሉ ጊዜ ክንሕደስ ክንሳሕ እዚ ምስጢር ኣሎና። ምስጢረ ንስሓ ዘዘውትር ሰብ ኣብ መገዲ ኣምላኽ ኣሎ። ምስ ኣምላኽ እንተገረቐሉ መገዲ ንስሓ ብምዘውታር እዩ። ኦ ኣቦይ ኣብ ቅድመኻን ኣብ ቅድሚ ሰማይን በዲለ እዩ እሞ ተገረቐኒ ክብንል ይግብእና። ዝተነሰሕ ልቢ ጸጋ ይቐበል።

ማርያም ኣደ ሓጥኣን ተባሂላ ትጽዋዕ ምኽንያቱ ምስ ወዳ ክትግርቐም ስለ እትኽእል። ንጽንሰታ ማርያም ክንዝክር ከሎና ንሳ ዝረኸበቶ ጸጋ ክብሪ ዓለት ደቅ ሰብ ስለዝኾነ ክብርና እዩ። ኣምላኽ ንውዲቕ ሰብ ርክብ ብኣኣ ገሩ ኣብቲ ንቡር መገዲ መለሰዎ። ንምርያም ካብ ኩሉ ዘጉህዖ ሰባት ካብ ወዳን ጸግኡን ርሒቐም ክነብሩ ከለዉ እዩ። ሕይወቶም ካብ መገዲ ኣምላኽ ወጺኡ ሓጢአት መለኺዎም ኣብ ጸልጣት ክነብሩ ከለዉ እዩ። ኣብታ ንጽሕተ እምንጹሓን ክንምለስ ከምዚ ዝሰዕብ ንግበር፡

- ሓጢአትና ተኣሚና ንስሓ ንኣውጅ፡ ሰብ ኣብ ልቡ ክምለስ መንፈስ ንስሓ ኣብ ሕልንኡ ከእቲ ኣለዎ። ናይ እቲ በታኒ ወዲ ምሳሌ ነንብብ (ሉቃስ 15)። መንፈስ ሰማያዊ ኣቦና ክናፍቕ ዘሎናዮ ሕይወት ዘይናትና ምዃኑ ተረዲእና ኣብ ገዛና ክንምለስ ንነፍሱና ንኣውጅላ።

- ማርያም መንገዥና ገርና ነገና ተግረቅኒ ንበሎ። ባዕሉ ደልዩ ዝመረጸ ሰለ ዝኾነት ካብኡ ጸጋ ሰለ ዝተቐበለት ቀረባኡ እያ። ከምተሰምዖ ወንጌል ነገሩና ኣሎ እምብኣር ምስ ወድኹ ዕረቅኒ ንበላ። ሓንቲ ንሳ እትብላና ወደይ ዝበለኩምን ዝደልዮ ግበሩ እዩ። ካባና እንታይ ይደሊ ሓጢኣትና ተኣሚና ተግረቅኒ ምባል። ድላይ ኣምላኽ ፍቕሪ፤ሰላም ሕድገት፤ እዩ ነዚ ቀለብና ገርና ጉዕዞ ሕይወትና ንምራሕ።
- ንኣውናን/ሓፍትናን ኣብ መአዲ ንሰሓ ክምለሱ ንዓድም። መንግስተ ሰማይ ንኹልና ዝጸበ ናይ ክብርን ግርማን ኣምላኽን ዝርከቦ እዩ ኣብኡ ኹልና ዕዳማት ኢና። ንሰባት ምኽንያት ሓጢኣት ኮይና ከይንኸውን ኣብ ሓጢኣት ከም ዝነብሩ ገርና ከይንኸውን ሕልናና ንመርምር። ጥፍኣት ወገና ድቃስ ክኸልኣና ይግባእ።
- ሓጢኣት ሓክይትገብር ዕለት ዕለት ነቕሕካ ምውጋእ። መገዲ ቅድስና ተዋጊእካ እያ እትርከብ ባዕልናን ካብ ካልእ ብዝመጸና ክንወድቅ ሰለ እንኽእል ኩሉ ጊዜ ተኩርና ነፍስና ካብ ሓጢኣት ንሓልዋ። ንክፍኣት፤ ንምኽንያት ሓጢኣት፤ ንድኽመት መንፈስ ከየጥቅዓና ተጊህና ንጸናሕ።
- ዛኸሊ ጸሎት ከየጥቅዓና ምፅንቃቕ። መንፈስና ደኺሙ ሓጢኣትና ምልላይ ከይንሰእን እሞ ኣብ ሓጢኣት ከይንነብር ኩሉ ጊዜ ኣብ ጸሎትን መንፈሳዊ ጉዕዞ ሕይወትና ከይንዝንግዕ ትግሃት የድልየና። ጸላኢኹም ዝመጸላ መዓልቲ ኣይትፈልጡን ኢኹም እሞ ንቕሕ ኩሉ ጊዜ ጸልዩ ዘላ ቃላት ጎይታና ናትና ንግበረን።

እምብኣር ሎሚ ናብታ ንጸሕተ ንፋሓን ቀሪብና ካብ ሓጢኣትና ክንምለስ ለምንልና ምስ ወድኹ ዕተቕና ንበላ። ጸሎታን ረድኤታን ኣይፈለየና።

ኣባ ንጉሠ ፍሥሓ